

Józef Wereszczyński
**Kazanie przy przyjmowaniu
świętości małżeństwa**

Biblioteka źródeł Słownika polszczyzny XVI wieku

Repozytorium cyfrowe tekstów szesnastowiecznych (w jednolitej transliteracji zgodnej z *Zasadami wydawania tekstów staropolskich (projekt)*, Wrocław 1955) – red. P. Potoniec, K. Opaliński

Piśmiennictwo religijne

oprac. Patrycja Potoniec, Maria Popielarska, Ewa Cybulska-Bohuszewicz

ISBN 978-83-65832-90-0 (całość)

ISBN 978-83-65832-04-7

strona: kt

- 1: KAZANIE
- 2: PRZY PRZYIMO-
- 3: WANIV SWIATOSCI
- 4: MALZENSTWA.
- 5: Vczynione
- 6: Przez Kfiędzǎ IOZEPHA WERESZCZYN-
- 7: SKIEGO z Werefzczynǎ, z przeyzrze-
- 8: nia Bozego Opátǎ Sieciecho-
- 9: vvskiego.
- 10: EPHE: 5.
- 11: Sákráment ten wielki ieft.
- 12: W Krákowie/
- 13: W Drukárniey Andrzejǎ Piotrkow-
- 14: czyká. Roku Pánfkiego/ 1585.

strona: 274

- 1: Ná Kleynot Stárodawny
- 2: Iáltrzębiec. grafika
- 3: POWiem kroćiuchno nie báwiąc fię łłowy/
- 4: Iz tego Krzyżǎ tákze y Podkowy:
- 5: Doftawłzy męłtwem á wielkǎ ochotǎ/
- 6: Vpłtrzone potym ták ozdobnie cnotǎ:
- 7: Ize odmienić iuż glǎncu nie może/
- 8: Bo ieft nábyty w imię twe moy Boże.
- 9: Prze coś ofádził to potomłtwem iego/
- 10: Kázdy kray znácznie Krolełtwǎ Polfkiego.
- 11: B. P.

strona: 275

- 1: Vrodzonemu Pánu
- 2: Stánifłáwowi Piotrowłkiemu z

- 3: Siefertowá/ Podftárościemu
- 4: Luckiemu. rc.
- 5: Iozeph Werefzczyński z Werefzczyná/ z przyzrzenia Bo-
- 6: zego Opát Sieciechowki/ łáski Bozey y wšelákich
- 7: póciech y fzczeńliwósci wiernie żáda.
- 8: Miedzy infzemi zdrowemi náukámi
- 9: ludzi zacnych/ ktorych ták Grecya/ iáko y
- 10: Latium, mnogo wychowálá/ mnie wielce łá-
- 11: fkwá y Pánie Piotrowki/ tę iednę niepośle-
- 12: dniefzú nam ku przefpieczniefzemu życiu zá ofobliwy v-
- 13: pominek y rzecz zdrowú á známienitú/ iáko ia rozumieć
- 14: mogę/ zoftáwili/ ábyfmy wiefzje záfzwe ftáránie czynili o
- 15: zátzymawániu ftarych/ znáiomych/ y zwyklych fobie
- 16: przyaciól; á niźli o nábywánu á ziednániu nowych: (*marg*) Theognis, Bion Boristenes, ex Laertio lib. 4. cap. 7. Cice. de Amititia. (-)
- 17: Abowiem w tym nie záfzwe iednáko może fię nam dobrze
- 18: powodzić/ gdyż ludzkie obyczáie fą rózne/ fkryte/ táiem-
- 19: ne/ y nam trudne ku wybaczeniu. (*marg*) Eccle: 9. (-) Y dla tegoż piŃze Ek-
- 20: klezyáltykus w księgách fwyh o tym/ vpomináiąc y prze
- 21: ftrzegáiąc káżdego/ temi fłowy: (*marg*) Euripides in Andromache. Cato Cenforius apud Cic. de Amititia. (-) Nie opuŃczáy/ práwi/
- 22: przyaciéla ftáre^{g0}/ boć wšelki nowy przyaciéle rowny nie
- 23: będzie ftáremu. A wedłóg zdánia Eurypidefá Greckiego:
- 24: Nic známienitfze^{g0} być nie może/ nád znáio^{g0} á dawne

strona: 276

276. Przedmowá.

- 1: go przyaciéla/ ktorego fpołeczność y przyiaźń raz záczeń-
- 2: ta/ á czáfem y zwyczáiem vmocniona/ nie ma być rwána
- 3: áni tágána. Abowiem iáko nowy zeglarz/ nie Ńwiá-

4: dom będąc wody/ często przychodzi o nieprzebieczność
5: zdrowia swego; tak y tym trafiać się musi/ który dawne
6: zachowanie przyjaźni za ładą przyczyną opuszczając/
7: nowych szukają y nabycią/ iż wiele na tym charyw-
8: ią/ a żadnego smaku/ iako w winie młodym burzliwym/
9: nie doznawiają. (*marg*) Eccle: 9. (-)Ia tak dobrej y pożytecznej rady Mędr
10: cow [!] nie wpośledzając/ mam na dobrej pieczy y baczeniu
11: W. M. zachowanie y starodawne przyjaźni/ ani go
12: z oczu y z serca/ nie widać młodym przyjaciom/ chcę
13: opuścić. Tego abyś y W. M. sam/ y inzy istotnie do-
14: znać mogli/ iako się serce z rzeczą zgodza (veritas enim sem-
15: per sibi ipsi confona) wiedząc też własny prawdziwej przyja-
16: źni obyczaj/ iako Cypryan święty pięknie napisał: (*marg*) Cyprian. lib. de Compunctione
cordis. (-) iż
17: affektu swego przyjacielskiego zatrzeć między sobą nie mogą/
18: ale go miłym przyjaciom y powinnym radzi pokazywać/
19: nic chęci swej zarzyty na sercu swym pokryć nie umie-
20: iąc/ tę swoją równą pracę chcę być świadkiem y wstawi-
21: czną pamiętką naszej wprzemey przyjaźni. Którą to
22: pracę podziłem był nad tym wspomnieniem/ ielcze be-
23: dąc Kanonikiem Chełmskim/ w Roku 1577. mając tę
24: wolę W. M. akt zacny Sakramentu Małżeństwa świę-
25: tego/ bytnością swą ozdobić: ale iżem na ten czas nie
26: mógł przybyć osobą swą do W. M. dla wielkich a gwał-
27: townych spraw; przedsię iednak starałem się o to/ iako-
28: by ta moja praca nie była daremna/ ani z oną grzywną/
29: od Pana zwierzoną/ była zakopana. (*marg*) Matt. 25. (-)Y dla tegoż teraz
30: to pisanie moje krotkie de Matrimonio ku W. M. posyłam:

1: ktemu też áby W. M. íam tego doznawał/ żebym ze
 2: wíząd/ podług możności mey/ W. M. íako przyiaćielo-
 3: wi mnie zdawná záchowálemu/ vczynność moię y chęć
 4: wízeláką rad pokázował. Pilnie tedy prośzę/ tę równą
 5: pracą moię/ íako od fwego dawnego przyiaćielá y wier-
 6: nego/ z íáską rácz W. M. przyiać/ á pámiętnikiem być
 7: náłzey ítárodawney przyiaćni/ ktorey íię ía pilnie zále-
 8: cam. Dan z Gárbátki wí Kláftztoru Siećiecho-
 9: wkiego/ Mieśiáćá Máíá/ dnia trzydzie-
 10: ítego. Roku Páńlkiego/
 11: 1583.

Kazanie

strona: 278

strona: 279

1: KAZANIE
 2: PRZY PRZIYMO-
 3: WANIV SWIATOSCI
 4: MALZENSTWA.
 5: Vczynione przez Kíeźdzá Iozephá Werefzczyńlkiego z Werefzczyńá/
 6: z przeýzrzenia Bożego Opátá Siećiechowlkiego.
 7: BRáćia namíłzy y síostry/
 8: rozumiem temu dobrze/ íż żádnemu
 9: z nas nie íeít tá rzecz táiemna/ dla
 10: czegołmy íię tu zefzli ná ten czás do tego zacne-
 11: go domu/ íedno ábyłmy ofobámi náłzemi ozdo-
 12: bili y osłáchćili ten vczynek Bołki/ ktory íam Pan
 13: vczićć y osłáchćić raczył/ íełzcze ná on czás w
 14: Ráíu/ íako o tym pierwíze Kíeği Moyzełzowe
 15: ítáteczną nam ípráwę dáíá. (marg) Gene. 1. (-)Y Chryftus Pan
 16: Syn Bogá żywe^{go}/ zMárią [!] mátką íwoią y z Apo

- 17: Itoły/ raczył w Chanie Gálileyfkiey być przy tey
- 18: Ipráwie. (*marg*) Ioan. 2. (-)A ták o Ipráwie fwiętey/ y o Sákrámen
- 19: cie Małżeńítwá ś. cztery rzeczy łobie ná pámięć
- 20: co nakrocey może być/ przywiedziemy. Iedno
- 21: profzę ábyście pilności przyłożyli ku słuchaniu.

strona: 280

280. KAZANIE O

- 1: Naprzod będziem mieć/ co ieft Mał-
- 2: żeńítwo S. y ktora doftoyność iego.
- 3: Druga: Ku ktoremu końcu PAn
- 4: BOg Małżeńítwo poftánowić ra-
- 5: czył/ á ktore powinowáctwo iego.
- 6: Trzecia: Iáko Pan Bog gniewa
- 7: fię ná cíelefne á nieczyłte ludzie/ y iá-
- 8: ko fię nimi brzydźi.
- 9: Czwarta: Iż Małżeńítwo ma być
- 10: dobrowolne á nieponiewolne
- 11: NApierwey pilnie bączmy co ieft Małżeń-
- 12: ítwo: iż Małżeńítwo nic innego nie ieft/
- 13: iedno porządne złączenie Mężá y Niewiáfty od
- 14: Bogá poftánowionej/ ku záchowaniu nieroz-
- 15: dzielnego towarzysztwá miedzy łobą zgodnym
- 16: á Ipolnym przyzwolenim áż do śmierci/ ku roz-
- 17: płodzeniu dźiatek/ y dla wwiárowania grzechu
- 18: nieczyłtego.
- 19: W ktorym oznaymieniu/ álbo iáko Lácinni-

strona: 281

MALZENSTWIE. 281.

- 1: cy zowá deffinitione Małżeńítwá świętego/
- 2: trzy rzeczy fię porządkiem zamykáia. Naprzod

3: iż Małżeństwo iest porządne złączenie Męża y
4: NiewiaŃty. ktoremi Ńowy dáie nam rozumieć/
5: iż takie złączenie Pánu Bogu fię podoba. A
6: porządne iest rzeczzone/ gdy iest wola álbo ze-
7: zwolenie oycá y mátki/ y przyiaćioł/ powinowá
8: tych/ krewnych/ y łamey dzieweczki. A z łtrony
9: młodzieńcá także być ma rozumiano: á to fię ná
10: ten czás dzieie iáwnie przed obecnoścíá Kościo-
11: łá włzytkiego/ iáko teraz baczyćie. Ale zás kto-
12: rzy potáiemnie fię złączáią/ nieporządne bywa
13: złączenie/ y práwie dyabelńkie: á nie ináczey być
14: ma rozumiano/ iedno płotliwość/ y plugáłtwo
15: łprofne; ktore nieporządne złączenie/ iáko fię Pá
16: nu Bogu podoba/ włłyźymy w Trzećiey częścí
17: tego Kazánia. (*marg*) *Przecź Małżeńtwo ś. tak zacne przyczyná 1. (-)*
18: Drugá rzecz w opisáníu Małżeńtwá świę
19: tego/ od Páná Bogá wřtáwionego. Tu pilnie
20: báczyć mamy/ kto ten chwálebny á święty y do
21: łtoyny łtan y Sákráment Małżeńtwá świę-
22: tego połtánowił? iż nie Licurgus/ nie Solon/
23: nie Moyzełz/ nie Archányoł/ áni Anyoł/ áni za-
24: den z Pátryárchow/ áni z Prorokow/ áni z Apo-
25: łtołow/ álbo z ludzi; ále Święty z świętych/

strona: 282

282. KAZANIE O

1: łam Pan Bog Troycá S. Bo tak nápiřano w
2: Księgách Genefis, álbo Rodzáiu/ w pierwřzym
3: y we wtorym Kápitulum: (*marg*) *Gene. 1. et. 2. (-)* Gdy Pan Bog w
4: Troycy łwey iedyny/ wczynił ráde o łtworze-
5: niu człowieká ná wyobraźenie y podobieńtwo

6: fwoie/ y rzekł: Vczyńmy człowieká ná wyobra
7: żenie y podobieńftwo náfze. Stworzył tedy
8: Pan Bog człowieká z ziemie/ y wlał w niego
9: ducha żywota. Potym Pan Bog powtore v-
10: czynił rádę w Troycy fwey/ o ftworzeniu nie-
11: wiály/ mówiąc: Nie ieft rzecz dobra człowie-
12: kowi być lámemu/ vczyńmy mu towarzyfzá po-
13: dobneho iemu. Y dopuścił Pan Bog ná Iá-
14: dámá fen twárdy; á gdy vfnął/ wziął iedno zie
15: bro iego/ y nápełnił mieśce ono ciálem/ y vczyił
16: Pan Bog niewiály z ziebrá/ ktore był wziął z
17: Iádámá/ y do Iádámá ią przywiodł. Tám Iá-
18: dam rzekł: To teraz kość z kości moich/ y ciáło
19: z ciála moiego. Tá będzie nazwana Mężátká/
20: iż z mężá wziętá ieft. A przeto opuści człowiek
21: oycá fwego/ y mátkę/ á przyftanie ku żenie fwey/
22: y będą dwoie w cíele iednym. Támże zaráz
23: błogofławił im Pan Bog/ y rzekł: Rośćcie á
24: mnożcie fię/ y nápełniaycie wżytkę ziemię/ (*marg*) Matt. 19. (-) kto-
25: re fłowá/ iáko íam v Máttheufzá S. świad-

strona: 283

MALZENSTWIE. 283.

1: czy/ to pokazuią/ że małżeńftwo od Pána Bogá
2: ieft poftánowione: A iż táki Pan ten ítan y Sá
3: krament poftánowić raczył/ co innego ítąd bá-
4: czyć mamy/ iedno iż Małżeńftwo święte/ kto-
5: re cnotliwie fię ípráwuie/ ieft święty ítan/ y cí
6: ktorzy w nim miefzkáią/ íą ludzie święci/ czyści/
7: Bogu mili/ y Pan Bog ná nie íáfkaw/ y one
8: miłuię/ co fię nam pokázuie w wielu przyklá-

- 9: dziech: (*marg*) Gene. 27. (-) w Abráámie y w Sarze/ w Izááku y
- 10: w Rebece/ w Tobiafzowey Sarze Raguelo-
- 11: wey. rć. Izali Pan cnotliwy/ święty/ może iá-
- 12: ki nierząd miłowác/ álbo ftánowić? Záiſte nie;
- 13: ále iáki/ powiádaią/ kram/ taki pan/ poſpolita to:
- 14: A iż Pan Bog ieſt święty/ czyſty/ dobry/ pra-
- 15: wdziwy; bez wątpienia tedy też ten ſtan ieſt
- 16: święty/ dobry. Oto tá ieſt pierwſza doſtoy-
- 17: ność Małżeńſtwá świętego. Wtora doſtoy-
- 18: ność/ iż iefzcze przed grzechem ieſt poſtánowiony. (*marg*) 2. (-)(*marg*) 3. (-)
- 19: Trzecia doſtoyność y zacność Małżeńſtwá ś-
- 20: więtego/ iż ná vcźciwym mieſcu/ y bárzo we-
- 21: ſołym/ to ieſt w Ráiu. (*marg*) Małżeńſtwá wieczny ieſt węzeł. Concil. Trid. ſeſs. 24. (-)
- 22: A nie tylko Pan Bog Małżeńſtwo wſtáwił/
- 23: ále też (iáko święte Koncylium Trydentſkie po-
- 24: kazáło) **pzzydał** [!] mu wieczny/ y nigdy nie rozwią-
- 25: zány węzeł. Abowiem mowił zbáwiciel: Co

strona: 284

284. KAZANIE O

- 1: Bog złączył/ człowiek tego niech nie rozłącza: (*marg*) Matt. 19. (-)
- 2: Co też y z drugiego ſwiádectwá Páná Chry-
- 3: ſtuſowego łatwie ſię to dowiedźcie: iż zwiąſká
- 4: Małżeńſtwá/ żadnym rozwodem rozwiązána
- 5: być nie może: (*marg*) Rozwód Sákrámentu nie pſuie. Matt. 19. Mar. 10. Luc. 16. (-)
- Bo iefliby po rozwodzie niewiá-
- 6: ſtá od poſłuſzeńſtwá mężá ſwego wolna byłá/
- 7: tedyby ſię iey bez wſzelákiego cudzołóſtwá go-
- 8: dziło poiąc mężá inſzego. (*marg*) Zwiąſkę Małżeńſką ſamá tylko śmierć tárğa. 1. Cor. 7.
- (-) A iednák Pan Bog
- 9: iáſnie powiáda/ że káždy cudzołóży/ **kory** [!] żonę

- 10: Íwã opuścza/ á drugã poymuie. Íálna tedy
- 11: rzecz íeft/ íze zwiãfkã Małżeńftwã/ íámã tylko
- 12: śmierciã/ á nie czym innym/ rozwiązãna byc nie
- 13: może. Co teź Apoštoł potwierdza/ kiedy mo-
- 14: wi: Niewiãftã poddãna íeft zakonowi (to íeft
- 15: pośluźeńftwu mężã) tãk dłuĝo íãko mãż íey ży-
- 16: wie; á íeśliby vmãrł mãż íey/ wyzwolonã íeft
- 17: od zakonu; kogo chce niechay poymie/ tylko w
- 18: Pãnie Bodze. Y zãfię: Tym ktorzy íã w Mał
- 19: żeńftwie przykãzuię/ nie ía/ ále Pan/ áby zonã
- 20: od mężã nie odchodziłã: á íeśliby odefzłã/ áby
- 21: zã mãż nie chodziłã/ áłbo żeby íię z mężem poie-
- 22: dnãłã. Y dał to Apoštoł S. nã wybor nie-
- 23: wieście/ ktoraby zã ślufznã przyczynã opuścílã
- 24: mężã/ ízeby áłbo zã mãż nie chodziłã/ áłbo íię z
- 25: mężem íwoim ziednãłã. Abowiem Kościoł

strona: 285

MALZENSTWIE. 285.

- 1: święty/ áni mężowi/ á ni żenie tego nie dopu-
- 2: źczã/ żeby íeden od drugiego bez wielkiej przy-
- 3: czyny odeyść mogł.
- 4: Drugã rzecz weźmiemy y obaczmy/
- 5: ku ktoremu końcu ten Ítan Święty y
- 6: Sákrãment Pan Bog pośtãno-
- 7: wić raczył/ á ktore powinowã-
- 8: ctwo íeft íego. (*marg*) Sákrãment Małżeńftwã S. PAn Bog dla cze⁸⁰ pośtãnowić raczył/ á ktora powinność íego. (-)
- 9: TEn Ítan Małżeńftwã S. y Sákrãment
- 10: Pan Bog pośtãnowić raczył/ nie dla cze-
- 11: go ínżego/ íedno ku ípłodzeniu dżiatek/ y ku y-

- 12: chronieniu a wwiarowaniu grzechu nieczyłte-
13: go/ to łię godzi obaczyć z oznaymienia Małżeń-
14: łtwá. Pierwłzy koniec y vrząd przed grzechem
15: po łtworzeniu mężá y niewiáłty wložył ná nie
16: Pan Bog/ mowłąc do nich: (*marg*) Gene. 7. (-)Roóćcie a mnoźcie
17: łię/ a napełniayćie włzytkę ziemię.
18: Drugi koniec iełt potomkom lekarłstwo/ iáko
19: Páweł łwięty powiáda/ piłżąc do Koryntow: (*marg*) 1. Cor. 7. (-)
20: Dobra rzecz iełt człowiekowi/ nie dotykáć łię
21: niewiáłty; a włżakoź dla vchronienia łprofne-
22: go y plugáwego grzechu/ káždy niech ma żonę

strona: 286

286. KAZANIE O

- 1: łwoię/ y każda teź niechay ma mężá łwego. (*marg*) Powinność mężá. Ephel. 5. (-)
2: Przeto powinowáctwá Małżeńłtwá te łá/ kto
3: re opiáł Páweł S. do EPhezow/ mowłąc:
4: Mężowie miłuyćie żony wálze/ iáko y Chry-
5: łtus vmiłował Koóćioł/ y łámego łiebie wy-
6: dał zań. Aby go poświęcił/ oczyściáiąc omy-
7: ćiem wody przez łłowo. Aby go łobie łtáwił
8: chwálebnym Koóćiołem/ kłoryby nie miał zmá-
9: zy áłbo zmárlku/ áłbo cokolwiek tákowego/ ále
10: izby był łwięty/ y okrom przygány. Tákte mę-
11: żowie máią miłowáć żony łwoie/ iáko łwoie ciá-
12: łá włafne. kto miłue żonę łwoię/ łam łiebie mi-
13: łue. Abowiem nigdy żaden łwego włafnego
14: ciáłá nie miał w nienawiści/ ále ie karmi y ży-
15: wi/ ták iáko y Pan Chryłtus Koóćioł łwoy/ á-
16: bowiem iełtełmy członkámi iednego ciáłá/ z ciá

17: Iá iego/ y z kości iego: (*marg*) 1. Moy. 2. Matt. 10. Mar. 10. 1. Cor. 6. Małżeństwo prawdziwe iest świętością. Pan Chryftus iefth oblubieniec á kościół iego iest oblubienicą.
(–)Y dla tego opuści czło-

18: wiek oycá y mátkę fwoię/ á przyftanie do żony

19: fwey/ y będą dwá w iednym cieie. Y támże

20: dokláda Páweł S. mowiąc: Wielki to iest

21: Sákráment/ ále to powiádam w Chryftušie y

22: w Kościele. W Pánie Chryftušie/ ábowiem

23: znaczy iedność náтуры Bołkiej y człowięczey/

24: ktora iest nie rozdzielna. W Kościele záś ábo-

25: wiem Pan Chryftus oblubieniec/ á Kościół

strona: 287

MALZENSTWIE. 287.

1: oblubienicą iego. Pan Chryftus iest głową

2: Kościoła/ á ten Kościół iest zupełnym ciálem

3: y członkami iego. (*marg*) Colof. 3. 1. Petr. 3. (–)Y iefzcze ná drugim miešcu

4: Páweł S. piŕze: Mężowie miłuyćie żony fwo

5: ie/ áni fię fročie przeciwko nim: wiedząc to/ iż

6: żony nie fą podnożami/ áni niewolnicami mę-

7: żow fwych: Iáko nie fą przednieyfzemi w rołka-

8: zánium nád męże fwe. Co fię ftąd pokázac może/

9: iże Pan Bog ftworzył niewiáftę nie z głowy/

10: ále z kości tey/ ktora z boku y z pošrzodku wy-

11: iął/ chcąc to miec/ áby nie były rzędziochami. (*marg*) 1. Tim. 2. (–)

12: Iáko y Apoftoł Páweł ś. o tym nápiŕał: Náu-

13: czác niewiešćie nie dopuŕzczam/ áni żeby miáła

14: pánem być nád mężem. (*marg*) Afculanus. (–)Y Afculanus nápiŕał:

15: Nie podoba mi fię ten dom/ w ktorým/ kiedy y ko-

16: kofz gdacze/ kur milczy. Nie z nogi też ftwo-

17: rzone fą/ áby nie były w máley wážnošći v mę-

- 18: żow. Gdyż y Piotr S. naucza mężę/ áby oni
- 19: z żonámi łpołem miełzkáiąc/ wyrządźáli im cześć
- 20: iáko to mdleyłzemu nacźyniu niewieścíemu. (*marg*) 1. Petr. 3. (-)
- 21: Stworzone tedy łą niewiáły w śrzodku/ w
- 22: mierze: nie iáko páni/ nie iáko też łługá; ále śrzo
- 23: dek/ to ielt/ iáko wierny miły towáryłz. (*marg*) Gene. 3. (-)A w-
- 24: łzákóž dobra małżonká łłufźnie może byc miáno-
- 25: wána pánią domu/ y mátką czeládną/ rodźiciel- (*marg*) Małżonká dobra á pocźciwa. (-)

strona: 288

288. KAZANIE O

(*marg*) może być łłufźnie názywana pánią domu/ y mátką czeládną. (-)

- 1: ką dźiatek/ z ktorey dźiatki/ w twoiey maiętno-
- 2: ści po tobie pozostawłzy/ ćiebie włpomináć/ Pá
- 3: ná Bogá prołzác/ imię twoie ná potomłtwo dłu
- 4: gie od narodu do narodu odniołą. A iż to ie-
- 5: łzcze przydam: kto nie ma żony/ iákoby ná świe-
- 6: ćie nie był. Pámiátki po łobie miec nie może/
- 7: gdy łynow włáfnych/ áni pokolenia á potom-
- 8: łtwá połtánowić nie może: Dom/ Herby/ Fá-
- 9: milia zgináć á zeyść mułi/ kto żony nie ma: By
- 10: też naybogáłzym był/ nic nie ma łwego/ bo nic
- 11: nie ma łwobodnego á wolnego od nieprzyiáźni/
- 12: nie ma komu tego zwierzyc/ nie ma komu po ł-
- 13: mierci tego pozostáwic/ ná włzem opułzczony y
- 14: ołsierociáły; czeladź ze włząd krádnie/ towáry
- 15: łze ołzukawáią/ krewni á powinowáci nie do koń
- 16: cá przyiáciele; á ielti ktorzy łą/ ná pułciznę cze-
- 17: káią/ łłucháiąc rychłoli záłtękałz/ rádźiby rzekli/
- 18: Boże mu bądź miłóściw conarychley. (*marg*) Powinność żony. (-)
- 19: Zásię powinowáctwá białyłch głów/ ktore

- 20: w Małżeństwo wstępnią/ ją te. Naprzód á-
- 21: by były poddane mężom/ pod którą poddaność
- 22: poddał Pan Bog Iewę Iádámowi/ mowiąc
- 23: do niey: (*marg*) Gene. 3. (-)Pod mocą mężá będziefz/ á on będzie
- 24: tobie pánem. Iáko też y Apoštoł Páweł S.
- 25: do Ephezow piżąc/ tak vczy: (*marg*) Ephef. 5. 1. Corin. 11. (-)Zony bądźcie pod

strona: 289

MALZENSTWIE. 289.

- 1: dáne mężom/ iáko Pánu. Abowiem mąż ieft
- 2: głową żony/ iáko y Chryštus ieft głową Ko-
- 3: ściolá fwego. A tak iáko Kościół poddány ieft
- 4: Chryštułowi/ tak też żony fwym mężom niech
- 5: będą we wżem poddáne. (*marg*) Colof. 3. (-)A do Koloffenfow
- 6: Páweł ś. tak piżze: Zony bądźcie poddáne swo
- 7: im mężom/ iáko przyłtoi w Panie Bodze. Tám
- 8: że też: Mężowie miłuyćie żony swoie iáko lá-
- 9: mych siebie/ á żoná niech ma w vcźciwości mę-
- 10: żá fwego. (*marg*) 1. Petr. 3. (-) Trzećie powinowáctwo ieft/ ktore
- 11: Piotr S. wylicza/ tak mowiąc: Niewiáły nie
- 12: chay będą poddáne mężom swoim/ áby y ci kto-
- 13: rzy nie wierzą łłowu Bożemu/ przez przemiefzka
- 14: wánie z niewiáłtami fwemi/ bez łłowá byli po-
- 15: zyłkáni/ obaczáiąc w boiáźni święte obcowá-
- 16: nie wáłze. Máią też mieć żony w vcźciwo-
- 17: ści męże swoie/ przykładem oney pániey zacney
- 18: Sary/ ktora mężá fwego Abráámá pod čás miá
- 19: nowalá pánem: (*marg*) 1. Petr. 3. Gen. 18. (-)(*marg*) 1. Cor. 11. Gene. 2. 1. Moy. 2.
- (-) Abowiem mąż ieft głową zo-
- 20: ny fwey/ y pierwey łtworzony/ nie dla żony/ á-
- 21: le żoná dla niego. Przeto żoná/ gdy się przytáfi

22: (iakoż przytrąfić fię w tym iármie muśi) iáki

23: fráfunek/ tedy ma mężá poćiefzác/ wfluguiąc mu/

24: dobrej nádzieie dodawáiąc/ tużąc lepřzą fortu-

25: neř/ á wřzytko ku lepřzemu obiecuiąc/ á práwie

řzczeńćie

strona: 290

290. KAZANIE O

1: řzczeńćie życzliwie przyrzekáiąc. Nie ma teř być

2: řwiegotliwa/ nie ma fię po gořpodách tułác/

3: wieřći á nowin nořić/ nie ma proznowác/ ále

4: wřtáwicznie przy dźiatkách á czełádzi w domu

5: być. A ma nářładowác żořwiá (iáko řtároda-

6: wna przypowieřć ieřt) ktory z řwoiey řzázuył nie

7: wynidźie. A ieřliby wyniřć iáka potrzebá by-

8: łá/ bez woley mężowey niech nigdy czynić nie

9: řmie. A bowiem Apořtoł S. piřze: (*marg*) 1. Cor. 2. (-)Zoná řwo

10: im ćiałem nie władnie/ ále mąż: Tákże mąż nie

11: władnie řwym ćiałem/ ále zoná. Niech teř to

12: ná pámięci máią żony/ iř dla pomocy řwych/ y

13: dla mężá řá řtworzone/ iákom pierwey rzekł. A-

14: by pod mocą iego były: (*marg*) Gene. 3. 1. Corin. 11. (-)(*marg*) Niewiáły czemu zázwijáią głowy. (-) Y ná znák á wieczną

15: pámiątkę tego głow řwoich okrom zákryćia iá-

16: kiego nie miewáią; y owřzem zázwdy ie przy-

17: krywáią/ áby nad mężámi nie przewodźily: A

18: wřzakoř pod czas dla tego rády řeniney nie wá-

19: dźi řłuchác; ále tym řpořobem/ áby páni ná wę-

20: dźidlá mężá nie wřięłá/ á przewodźić nie poczę-

21: łá; bo wřzytkie práwá Bořkie y ludzkie tego im

22: dla ich krewkořći nie pozwoliły/ ále meře w rza

23: dzeniu przełożyły: wyjąwszy iżby mąż był iaki

24: wielki proftak/ coby krup ftudzić nie vmiał. (marg) 1. Reg. 25. (-)Iá-

25: ko był on Nábál chłop głupi á profty biernat/ kto

strona: 291

MALZENSTWIE. 291.

1: re^{go} Dawid y z potomftwem iego przez pochyby

2: wygubiłby był; ále Abigáil mądra małzonká ie-

3: go temu była rozumem ftwym zábiegła. Dla

4: tego gdy żoná mądra obaczy/ iż ku szkódzie co

5: fię fklánia/ godzi fię áby temu záfkoczyła/ po-

6: mogła/ poradziła. Wízákże to ma czynić mier-

7: nie/ vcziwie/ nieprzekládáiąc fię tym nád mężá:

8: iáko póspolicie mowią. (marg) Eccle: 25. (-) Gdy ktora czym nád

9: mężá ma/ tedy fię chlubi/ co nie ma być: bo káz-

10: da dobra rzecz lámá fię dobrze/ ále zła/ źle záleci. (marg) Krzyż ktory włożył ná mężá

Pan Bog. (-)

11: Przytym káždy/ ktory álbo ktora wftępuie w

12: Małżeńftwo/ ma v siebie vwáżyć/ krzyż ktory

13: máią nośic w tym ftanie. Ná mężá krzyż wło-

14: żył Pan Bog/ gdy mowił do Iádámá temi fło-

15: wy: Ześ vfłuchał fłow twej żony/ y iadłes z drze

16: wá zákazánego/ przekłeta ziemiá w fprawie two

17: iey/ w pracy będziesz pożywał fwey/ przez w-

18: fzytek czás żywotá twego. (marg) Gene. 3. (-) Ziemia ciernie y ofzet

19: będzie rodziła tobie/ y będziesz pożywał chlebá

20: w poćie czoła twego/ áz fię wroćifz w **ziemię** [!] / z

21: ktorey iefteś wzięt.

22: W ktorym krzyżu/ tu niech poćiechę ma małžo

23: nek/ iż ten krzyż/ ácz ieft frogi y przykry/ á wízákże

24: nie wiecznie trwáiący/ tylko do końca tego ży-

25: wotá docześnego/ á nie dufze.

strona: 292

292. KAZANIE O

(*marg*) Krzyż niewieści. (–)

1: Krzyż zaś ná niewiałtę Pan Bog ten wło-

2: żył/ mówiąc Pan temi słowy do niewiałty: Ześ

3: wślucháłá mowy wężowey/ y wzywáłás z owo-

4: cu tego/ z ktoregomci zákazał/ rozmnożę fráfun-

5: ki y trudności twoie/ y będźiefz pod mocą mężá

6: twego/ á on tobie będźie rolkázował. (*marg*) Gene. 3. (–)W kto-

7: rym krzyżu/ iáko y mąż/ ma wielką poćiechę/ kto-

8: ra ácz w boleści będźie rodzić dźiatki dla zwie-

9: dźienia szatánłkiego/ wśákże/ iáko Páweł świę

10: ty piŕze do Tymotheufzá/ (*marg*) 2. Timot. 2. (–) będźie zbáwiona przez

11: rodzenie dźiatek/ iefli będźie trwáłá w wierze/

12: w miłósci/ świątobliwości/ y trzeźwości.

13: Trzećia rzecz ieft/ którą baczyć ma-

14: my: iáko się Pan Bog gniewa ná

15: ćielefne á nieczyłte ludzie á iáko

16: się nimi brzydźi. (*marg*) Czyłtość ieft v Páná Bogá w wielkiej powadze y ná wielkiem

baczeniu. Apocal. 14. (–)

17: ACż tego żaden zátáic nie może/ iáko káždy

18: ludzki żywot pocźciwy/ to ieft w pánień-

19: łkiej czyłtości záchowány/ był w wielkiej po-

20: wadze/ y ieft zázwdy ná wielkim baczeniu v Pá

21: ná Bogá wśzechmogącego/ o czym Ian S. iá-

22: wnie świádczy w Obiáwieniu swoim/ iáko wi

strona: 293

MALZENSTWIE. 293.

1: dźiał Báránká ftoiącego nád gorá Syon/ á z

- 2: nim kto czterdzieści y cztery tysiące/ ktore są ku-
3: piona z ziemi: Cić są którzy się nie pokalali z
4: niewiastami; bo są pannami: Cić naśladowią
5: Bărănká/ kędykolwiek idzie: Cić są kupieni słu-
6: dzy za pierwiastki Bogu y Bărănkowi. Także
7: też y na drugim mieściu: (*marg*) Sap. 3. (-)Szczęśliwa/ prawi/
8: niepłodna y niepokalana/ ktora nie vznála loża
9: w grzechu/ będzie miała owoc/ y ofobną chwa-
10: łą między dużymi świętymi. (*marg*) Ifai. 56. (-) Takowym też y
11: v Izaiasz Proroká Bożego/ wieczne imię dác
12: obiecuię/ ktore na wieki nie ząginie. Toż też y
13: Pan Chrystus Bożymi wsty swymi w nowym
14: testamentie powiedzieć to raczył temi słowy: (*marg*) Matt. 19. 1. Cor. 5. (-)
15: Błogosławieni którzy się obrzezali dla królestwa
16: Bożego. A Apóstol iego Páweł S. tego po-
17: świadcza/ pisząc do Koryntow: Dobra rzecz
18: jest człowiekowi nie dotykać się niewiasty. Co
19: też nie bez przyczyny oni mieli Prorocy Itáregó
20: zakonu w czystości się byli bårzo ząkocháli aż do
21: śmierci/ iáko Heliaz/ Helizeusz/ Dányel/ y in-
22: szych wiele. Także też w nowym zakonie ma-
23: my/ którzy w pánieństwie z młodych lat swoich
24: aż do śmierci trwáli. Iáko błogosławiona dzie
25: wicá Pánná Mária/ Ian Chrzćiciel/ Ian A-

strona: 294

294. KAZANIE O

- 1: pośtoł/ Paweł S. Tymotheusz/ Tytus/ Agnie-
2: sżká S. Kátháryzná/ Pellágia/ Appollonia/ y
3: wiele inżych pánienek świętych/ którzy aż do ś-
4: mierci się w pánieństwie á w czystości zácho-

5: wáli. A co też ieft niezliczona moc onych S.
6: Biskupow/ Opátow/ Zakonnikow/ Puftelni-
7: kow/ ktorzy fię w tym pánieńftwie y w czyfto-
8: ści zákocháli áż do śmierci. Iáko też im Pan
9: Bog błogofławił/ y w iákiesy ie łálce fwey zá-
10: wždy záchowywác raczył/ á iáko ie zówždy z
11: káżdey przypádley przygody/ z wielkimi ich po-
12: ćiechámí/ wywodzić raczył/ y iáko dziwnie ro-
13: zmnażał rozmáite poćiechy á wftáwiczne rádo-
14: ści ich/ to iuż tám fnádnie fię tego káždy do-
15: czytác może. (*marg*) Cudzołoftwo iáko Pan Bog karze. (-)
16: Pátrzażyż zás z drugiey ftrony álbo czytay/
17: iáko żywot fwowolny ták w zakonie iáko bez
18: zakonu żywiący był zówždy v Páná Bogá/ y v
19: wftykiego świátá w wielkim obmierzeniu/ y
20: iáko gniew Páńłki wiśiał y wiśi zówždy nád
21: káżdym tákim człowiekiem. Abowiem gniew
22: iegó ftąd naprzod vczuć mamy/ iż wfteteczne á
23: nieczyłte ludźie karze Pan Bog káźniámí ták ćie-
24: lefnymi ná tym świećie/ iáko też y dułznemi y
25: wiecznemi ná onym świećie. Ná tym świe

strona: 295

MALZENSTWIE. 295.

1: ćie karze Pan Bog chorobámí/ niedoftátkiem/
2: háńbą/ y inłzym tym podobnemi złemi przygo-
3: dámí. Iełli chceł też przyczyny wiedzić/ cze-
4: mu ták wiele ludźi chorych? czemu z wielkich
5: ftanow sftáią fię vbodzy? czemu powodźi? cze-
6: mu mory? czemu ognie? czemu głód? czemu nie
7: przyaciel? Tedy wiedz że Pan Bog nie dla cze-

- 8: go inżezgo iáwnie pomłtę łwoię nád káždym tá-
9: kowym rościąga/ iedno dla nieczyłoty. A iefli-
10: był temu nie wierzył/ czytayże iedno łobie o
11: tym v Ianá S. ktory ták powiáda: Ktorzy cu-
12: dzołozą/ ci w wielkich fráfunkách/ y ciężkoś-
13: ciách będą. (*marg*) Apocal. 2. Prouer. 6. (-)Y ná drugim miešcu mamy o tym:
14: Kto iefł cudzołoznikiem/ ten dla niedořátku
15: łercá/ łtráci duřzę łwoię/ zgromadza łobie lek-
16: kość/ y łromotę á zelżywość iego nigdy nie bę-
17: dzie zgłádzona. Iefli mało ná tym dowodzie
18: maćie/ weźmićie przykład z piłmá łwiętego. (*marg*) Gene. 6. et. 7. (-)
19: Cżemu Pan Bog zátopił był łwiát? Pátrz
20: przyczyny w Bibliey/ znajdzieř iz nie dla cżego
21: inżezgo iedno dla nieczyłtości: Cżemu P. Bog
22: Sodomę y Gomorę ogniem popalił? prze nie-
23: czyłtość: (*marg*) Gene. 19. Gene. 34. (-) Sychymitom co łię przydáło od ły-
24: now Iákobowych/ iáko przez nie dořczátku wy
25: tráceni y wykorzeniени łą? nie dla cżego inne-

strona: 296

296. KAZANIE O

- 1: go/ iedno dla zgwałcenia/ ktore łię słáło przez
2: Sychemá/ nád pánną Dyną/ corką Liey. (*marg*) Num. 27. (-) Cze-
3: mu dwádzieřciá y cżtery tyřiące łudzi ná pu-
4: łczy Pan Bog potrácił? prze nieczyłtość. Cze-
5: mu narod wřzyłtek Beniáminow/ okrom łzeřci
6: łet młodzieńcow/ iefł wygládzony? nie prze kto
7: rą inżą przyczynę/ iedno dla ořzkárdzenia żony
8: iednego Lewity/ z narodu Lewi. (*marg*) Iudic. 20. 2. Reg. 2. (-)Dawid krol
9: iáko był łrodze karan od Pána Bogá/ y poddá-
10: ni iego dla niego/ choć byli nie winni/ iáwna iefł

- 11: Historia. (*marg*) 2. Reg. 13. (-) Ano y Ammon fyn Dawidow/ iáko
- 12: íprofnie zginął od brátá rodzzonego? nie dla cze-
- 13: go ínfzego/ iedno dla nieczyfności. Tákże teź y
- 14: drugi fyn iego Sálomon/ íkoro íię iedno ná nie-
- 15: rząd z niewiaftami vdał/ ták íię ízkárádzie wfy
- 16: tek odwrócił od chwały Bożey/ íź teź bogom ob-
- 17: cym íłużył. (*marg*) 3. Reg. 11. (-)Y Abfolon fyn iego trzeci iáko ípro
- 18: ínik zginął? nie dla czego innego tę pomftę ná
- 19: íobie odniofł/ tylko dla nieczyfności. Słycha-
- 20: my bá y czytamy o onych przodkách náfzych/ o
- 21: co ie wężowie ogniści káfáli/ álbo co Finees ká-
- 22: pían vczyńił/ y iáko to wdźięcznie Pan Bog od
- 23: niego przyiął/ gdy dwoie záftawfy ná íwowl-
- 24: nym grzechu/ oboie mieczem ku źiemí przebíł. (*marg*) Num. 21. 1. Cor. 10. (-)(*marg*)
1. Reg. 2. et. 3. (-)
- 25: Toź teź czytamy/ co íię sfátło onym íwowl-

strona: 297

MALZENSTWIE. 297.

- 1: nym íynow [!] onego świętego ítarego zakonu He-
- 2: li Bífkupá/ iáko wiele dla káźdego z tych íwo-
- 3: wolnikow ludźi poginęło/ y iáko nád íobą pom-
- 4: íty bráli/ y iákie bywały ípráwy y dokończenia
- 5: ich. Ale nie tylko miedzy Bożym ludem íą
- 6: tákowe przykłády/ ále teź w Híftoryách Pogáń-
- 7: íkich/ ktore okázuią/ íź wiel e [!] Kroleftw y Rzeczy-
- 8: póspolitych dla nieczyfności/ nie tylo íię odmię-
- 9: niło/ ále teź záginęło. (*marg*) Pub. Vergilius ex Dicte Cretenfe, et Darete Phrygio. (-)
Iáko Grecya álbo Tro-
- 10: iá dla Heleny. (*marg*) Dyon. Halicarnafeus lib. 4. antiquitat. Romanorum. Q. Curtius et
Arrianus Historic. (-)Z Rzymu Krolowie wygná-

- 11: ni dla Lukrecyey. Philip Mácedońki Krol/
 12: dla nierządney pożądliwości iest zábity. Zgi-
 13: nął też y Alexánder Wielki w wielkich rosko-
 14: szách. Mácedończykowie zgładzeni są/ gdy nie
 15: ktorzy ofszpecili corkę gościá iednego/ y potym ją
 16: zábili. Ktore to niebezpieczeństwá widząc oni
 17: mili oycowie stare⁸⁰ Zakonu/ nie bez przyczyny o
 18: cudzołstwo frodze karáli/ y práwá zacne wftá-
 19: wiáli: iáko mamy Moyzełzowe práwo w księ-
 20: gách Deutoronomij, áby miedzy Izráelkami
 21: corkámi nie byłá żadna niewiáta nierządna. (marg) Deut. 23. Deut. 22. (-)
 22: Iáko to y drzewiey Pan Bog w zakonie swo-
 23: im to práwo wftawił. Iż iefli mąż będzie spał
 24: z żoną drugiego/ tedy niechay oboie vkámionu-

strona: 298

298. KAZANIE O

- 1: ją/ y cudzołózniká y cudzołóznicę/ á zgładzić z
 2: ziemie złość. (marg) Deut. 27. (-) Czytay sobie iefzczę w Księgách
 3: Moyzełzowych o przeklętwách Páńskich/ kto-
 4: remi przeklina ludzie wżeteczne. (marg) Tob. 4. (-) Co też nie
 5: bez przyczyny vpominał Tobiałz fyná swego/ á-
 6: by się strzegł wżeteczeństwá szkárádego/ mo-
 7: wiąc temi słowy do niego: Strzeż się fynu mi-
 8: ły od wśelákiey sprośności. (marg) Eccle: 41. (-) Y Sálomon po-
 9: wiedział: Wítydaycie się pátrzyć ná niewiá-
 10: łą nierządną. (marg) Matt. 5. (-)W Ewángeliey też Pan Ch-
 11: ryftus mowił: Wychodzą z fercá cudzołóstwá
 12: y nierządy/ ktore plugáwią człowieká. A Pá-
 13: weł S. Apóstoł często poważnemi słowy tym
 14: się grzechem bárzo brzydził: iáko piŕze naprzod

- 15: do Gálátow temi fłowy: (*marg*) Gallat. 5. (-)Iáwne fą fpráwy
- 16: ciála/ ktore to fą: cudzołóftwo/ nieczyfłtość/ w-
- 17: fzeteczeńftwo/ niepowfciągłiwość. (*marg*) 1.Teffa. 4. (-) Tákże też y
- 18: ná drugim miefcu vpomina Páweł fwięty:
- 19: To ieft/ práwi/ wola Boża/ fwiątobliwość
- 20: wáfzá/ ízebyfcie fię wfciągáli od nieczyfłtości. (*marg*) 1. Cor. 6. Ephel. 5. (-)
- 21: Y iefzcze: Vciekaycie przed plugáwofcia. Y
- 22: záfię: Nie miefzaycie fię z nierządneimi ludźmi.
- 23: Nád to: Nieczyfłtotá/ práwi/ y wfzelákie plugá-
- 24: ftwo álbo łákomftwo/ niech nie będzie áni po-

strona: 299

MALZENSTWIE. 299.

- 1: mienione miedzy wámi. Abowiem tá be-
- 2: zecna pfotliwość á wfzeteczna miłóść/ ták nie
- 3: fortuna ieft/ íz porubnikowi ledwie kęs chlebá
- 4: zoftáwi/ á náwet go w wielkie vboftwo przy-
- 5: wiedzie. (*marg*) Luc. 15. (-) Przykład w fynu onym márnotrav-
- 6: nym mozem obáczyc/ ktory ono wfiawfzy dział
- 7: oyczyfłty od oycá fwego/ vdał fię do cudzey krái-
- 8: ny dla fwey woley/ á wfzeteczeńftwá fzkáráde-
- 9: go/ przez co potym przyfzedł do nędze á bárzo v-
- 10: boftwá wielkiego/ że muftál wfzeteczniczek z
- 11: głodu potym ieść młoto z wieprzámi z korytá
- 12: plugáwego. Tęć fławę odnofi/ y do tákiego
- 13: krefu przychodzi káždy człowiek wfzeteczny: (*marg*) Prouer. 5. (-)
- 14: Czego nam pofwiádcza y Sálomon temi fłó-
- 15: wy: Towáryfz nierządnych á nieczyfłtych nie-
- 16: wiaft vtráci máiętnófc: íákoż k rzeczy to ieft/
- 17: czego doznawamy po wielu ludźiách/ íz gdy fię
- 18: w ktorym zámnoży to bezecne wfzeteczeńftwo/

19: iefli w duchownym álbo młodzieńskim łtanie/
20: to iuż mi wierz/ że tám rząd v takiego w do-
21: mu káždego/ iáko w gęsim chlewie: bo cokol-
22: wiek iedno pocznie/ to mu ná wżytkim nie łpo-
23: ro/ iuż w komorze/ iuż w oborze/ iuż ná polu y
24: w łtodole/ tudzież też y w ogrodzie/ náwet y w

strona: 300

300. KAZANIE O

1: miełzku trwogá: A to niłkąd inąd pochodzi/ ie-
2: dno z przekłętwa Páńkiego/ ktore wiśi nád gło
3: wá człowieká káždego takiego. (*marg*) Deut. 25. (-) O czym łobie
4: łzerzey czytay v Moyzełzá świętego.
5: A iefli też to wżeteczeństwo záplunie fię w
6: łtanie Małżeńskim/ álbo iáko oná łtára przypo-
7: wieś iednego śláhcicá Polkiego/ iż fię mitrę-
8: gá miedzy nimi zámnoży/ że fię pan imie woy-
9: towey/ á páni też náfy pie pełen wor woytowi/
10: áż więc y krup czałem nie dołtanie do kálze ná
11: wieczera; á woyt powiáda iż fię mitręgá ży-
12: wi: Ale Bog day zábit z taką mitręgá/ bo wiet
13: łza mitręgá w dworze/ kiedy iuż w pudle nie
14: máłz nic. Ale iefzceby to byłá máła rzecz/
15: gdyby iedno tym karał Pan Bog/ że nam krup
16: nie dołtanie do kálze ná wieczera/ álbo też że
17: kotki náwet nie máłz czym z zapieczká dla mi-
18: tręgi wybáwić/ ale karze Pan Bog takie łpro-
19: łniki wiecznym ogniem/ iefli fię nie vpámietáią/
20: á nie náwracáią do Paná Chryłtuła zbáwićie-
21: lá łwego. A iżby to tak było? (*marg*) 1. Cor. 5. (-) Słuchay iáko
22: Páweł święty píłze do Koryntow; Ani nie-

23: czyści/ ani cudzołownicy/ ani łpofnie plugawi/

24: ani płci swoiey nieprzyftoynie używáiący Bo-

strona: 301

MALZENSTWIE. 301.

1: żego kroleftwá otrzymac mogą. Tákże też y ná

2: drugim miefcu: (*margin*) Hebr. 13. Apoc. 21. (-)Nieżyfte ludzie y cudzołóźni-

3: ki Pan BOg łądzić będzie. A Ian święty

4: mowi: Iż czałtká ich będzie w ieźierze pałá-

5: iącym siárká y łmołá; to ich dziedzictwo y tá

6: zapłátá ná wieki będzie.

7: O niezfzefnyłz to człowiek káždy/ ktory fię

8: tym bezecnym wżeteczeńftwem pará/ lepieyby

9: mu było ná świat nigdy fię nie rodzić/ á niź fię

10: tám doftác. Przetoź rádżę káždemu wżeteczne-

11: mu człowiekowi/ iż poki czás ma/ **ábyfię [!]** w czás

12: vznął/ á przeftał iuź od tych złości swoich/ á czy

13: nił godne owoce pokuty zá niepráwości swoie/

14: bo ináczey káždy tákowy wiecznie zginác muśi.

15: A przetoź wy wżyfcy mili rodzicy/ ktorzy ie-

16: dno łobie tego życzyfcie/ ábyfcie póciechy rádo-

17: łney po łwych dźiatkách doczekáli/ y tych mąk

18: piekielnych ich pozbáwili. (*margin*) Wpominánie do rodzicow z náuká. (-)Tedy fię o to łtaray-

19: fcie z pilnoścíá/ iákobyfcie dźiatki łwe w boiá-

20: źni Bożey z młodości ich wychowáli/ vcźác ich

21: woley Bożey/ przykazánia iego świętego/ iáko-

22: by oni zá łáfká Bożá cnotliwie fię w łtanie łwo

23: im łpráwowáli/ przez coby fię Pánu Bogu ná-

24: przod/ potym y ludziom dobrym mogli podo-

strona: 302

302. KAZANIE O

- 1: bać. Nie dopuszczajcież działkom fwym fwey
- 2: woley używać; (*marg*) Prouer. 23. Eccle: 7. (–)y owfzem gdzieby was po do-
- 3: brey woley słuchac niechcieli/ tedy rozgą albo
- 4: biczem kárac ich macie/ iáko písmo święte vpo-
- 5: mina. Abowiem iefli ty fyná albo corki twey
- 6: w młodych lećiech kárac nie bédziefz/ wierz mi/
- 7: żeć fię nie da kárac gdy w infze ftrzemie wftą-
- 8: pi: Ale kiedy ty dziećię fwe w boiáźni bédziefz
- 9: chował/ tedy fię ono ciebie bédzie bało/ y nie bę-
- 10: dzie śmiało rozmow proznych czynić pokątnie.
- 11: Czwartą rzecz á oftáteczną mamy o-
- 12: baczyć/ iż Małżeńftwo ma być dobro-
- 13: wolne á nieponiewolne. (*marg*) Małżeńftwo ma być dobrowolne á nie poniewolne. (–)
- 14: MAiá też to rodzicy mieć ná bączności fwo
- 15: iey/ iákoby corká twoiá y fyn twoy nie
- 16: byli poniewoleni ku tey świętości Małżeńftwá
- 17: świętego. Wiedząc że to z dobrej woley káz-
- 18: dego ma być/ á nie poniewoli. A przeto gdy ty
- 19: dziećię chcefz mieć w Małżeńftwie świętym/
- 20: tedy przykładem onego ftarcá Betuelá/ słufzna
- 21: y pobożna rzecz iefť zopytác y wywiedzić fię
- 22: woley y **myśli** [!] dziećięciá/ iáko ftoi w písmie ś-

strona: 303

MALZENSTWIE. 303.

- 1: więtych/ temi słowy: (*marg*) Gene. 24. (–) Przymy dżiewkę/ á
- 2: dowiedzmy fię iey woley. (*marg*) Małżeńftwo poniewolne/ nie ku dobremu fię końcowi
- ściąga. (–)
- 3: Abowiem gdzie to nie bywa/ á poniewolnie
- 4: fię zeymuia/ nie bywa nigdy/ albo rzádko bywa

- 5: dobrze: łtąd roftą miedzy Małżeńftwem rofter-
 6: ki/ nienawiści/ nieprzyiáźni/ cudzołoftwá/ vftá-
 7: wiczne kłopoty/ rozwody/ trućizny/ zábijánia/
 8: y inne nierozliczne grzechy/ y łtąd znáczno bywa/
 9: że nie P. Bog tákowe Małzonki/ ále chuc docze-
 10: śne^{go} mienia/ łákomftwo/ álbo łam dyabeł/ ktory
 11: ieft miftrzem grzechu y wńzech rofterkow/ złącza. (*marg*) Małżeńftwo porządne łam Pan Bog łączy z dárámi ofobliwemi. (-)
 12: Gdzie tedy zálię z rozmyłem dobrym/ y z do-
 13: browolnym z obu łtron przyzwolenim poymu-
 14: iá fię/ táb prawie Pan Bog ręką łwá to Mał-
 15: żeńftwo łączy. Stąd teź miedzy nimi wielka
 16: fię mnoży miłość/ wńzytkiego łobie dobrego ży-
 17: czá/ w ni wczym łobie nie zayźrzá; co wola ie-
 18: dnego/ ná tym drugi przełtawa; iedno ciáło/ ie-
 19: dna wola; rowna zgodá/ iednákie pozwolenie;
 20: iednáki žal y troská iednáka počiechá; iednáka o-
 21: biemá y rowna wolność; łpolna vtrátá/ łpolny
 22: zyłk/ łpolne bogáctwá/ tákze y vboftwo łpolne;
 23: rowna dołtoyność/ towarzyłtwo iedney komo-
 24: ry/ łkrzynie y zówárčia; łpolność we wńzytkich

strona: 304

304. KAZANIE O

- 1: łpráwách/ pracách/ nieprzełpiecznościách/ iedná
 2: ka łpolność/ łłuzá łobie zobopolnie/ á nie rozłta-
 3: wáiá fię/ áni opułzczá áż do śmierci/ y niekiedy
 4: wnet/ iedno po drugim/ álbo zárázem oboie v-
 5: mieráiá. (*marg*) Zwiázkę Małżeńftwá łámá tylko śmierć tárگا. (-)Táka ieft y ták wielka á goráca
 6: miłość w bogoboynym Małżeńftwie/ że dobry

- 7: mąż dla żony/ á żoná teź dla mężá y gárdłá fwe
 8: go nádftáwi. Aza nie fłyhamy/ á czálem teź
 9: y widamy/ iáko żoná/ gdy mężá bijá/ lámá go
 10: łobá záfstawia? zań záfstawia? ná nim vlega:
 11: A to nie fkađ inąd płynie/ iedno iż tám PAn
 12: Bog łáfkę fwoię/ zá fprawá Kápláńfká/ ofobli-
 13: wie wlewa/ gdzie fię poymuiá z rozmyfłem do-
 14: brym/ y z dobrowolnym z obudwu ftron przy-
 15: zwolenim.
 16: To tu iuź káždy fnádnie v siebie vwáżyć mo-
 17: że/ iákie rofkołzy/ iákie miłe przypadki/ z tákiego
 18: wdzięcznego á dobrowolnego ftanu/ káżdemu
 19: przypáść mogá. Iuź przygodá/ iuź chorobá/
 20: iuź káždy niedořtátek lżejfy być muři/ niźli ko-
 21: mu innemu/ gdy iuź iedno drugiego onym w-
 22: dziecznym vpominánim ćiefzy/ rátuie/ y czym
 23: może wřpomaga. Iuź záwždy dwoiá rádořć/
 24: y záłořć dwoiá pořpołu z łobá chodźi: Iuź zá-

strona: 305

MALZENSTWIE. 305.

- 1: wźdy wřzytko řporo/ bo iedno drugiego o wřzy-
 2: tko fię rádźi/ wřzytko fię nadobnie á rořtropnie
 3: ftánowi/ wřzytkie^{řo} fię á wřzytkiego řporo przy-
 4: mnaża. Przyiedźie przyiaćiel/ iuź mu miło ná
 5: onę nadobną zgodę/ y ná onę wdzięczną řpołe-
 6: cznořć pátrzyć/ á ono mu oboie vřługuiá/ oboie
 7: wdzięczną ochotę vkázuia/ ták iż ná rowney
 8: rzeczy/ przy oney ochoćie/ woli tám káždy zořtáć/
 9: niźeli tám/ gdzieby mu y korcem/ zářepiwřzy
 10: nos/ dořypowano. Nuź gdy fię teź zářię gdzie

- 11: między ludzie tráfi/ oná ták wdzięczna á zgo-
 12: dliwa pará/ w iákíey pocźciwości/ w iákíey po-
 13: wadze y w baczeniu ofobnym v káždego być
 14: muśi: Iuż fię tu do nich wżyścy kupią: iuż tu
 15: z nimi łobie nadobne rozmowki máią: iuż fię
 16: tu łobie ládá czemu všmieią.
 17: A oná zász pará ludźi/ ktorzy fię nie dobrowol
 18: nie/ ále poniewolnie zeymuią/ gdy fię tráfi mie-
 19: dzy ludźmi/ vyźrzyłz álic oni z łobą różno cho-
 20: dżá/ á iáko wilcy zdáleká ná fię zágládáią; tež
 21: fię im ludźie iáko wilkom zdáleká dźiwuią/ y o-
 22: wżem fię ich łtrzegá/ á žonom łwym vcźciwym
 23: zákázuią/ áby z tákíemi towárzyłtwá nie mie-
 24: wáły/ á ich fię onych záłępionych obyczáiw
 25: nie vczyły.

strona: 306

306.

(*marg*) Vpominánie do rodźicow áby ná wefelu byłá záchowaná łtáteczność. (–)

- 1: In fumma; Wy tež mili rodźicy/ iefli chcećie
 2: áby ná wefelu fyná twoiego/ álbo corki twoiey
 3: Pan IEzus Chryłtus raczył być/ łtáray fię o
 4: to z pilnością/ áby ná tym wefelu/ łtáteczność/
 5: vcźciwość/ y cnotá byłá záchowaná/ zá co Pan
 6: BOg Małženłtwu temu bęđzie błogofłáwił.
 7: A z tym zátym błogofłáwiełłtwem/ žadna prze
 8: ćiwna rzecz nie záłzkodźi: ále tu ná świece
 9: Krolełtwo Niebiełkie á zbáwienie pocźnie fię;
 10: á ná onym po śmierći Chwałá wieczna.
 11: Przez Páná náłzego IEzufa Chryłtułá/
 12: ktoremu z Oycem y z Duchem śwíetyym

13: Bogu w Trojcy iedynemu/ niech

14: będzie cześć y chwałá/ ná

15: wieki wieczne.

16: AMEN.